

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 25.5.2000
KOM(2000) 318 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

eLearning – Overvejelser om fremtidens uddannelse

Indledning.....	3
1. Nødvendigheden af en europæisk mobilisering	5
2. Ambitiøse målsætninger for Europa.....	6
Målsætninger for infrastruktur:.....	7
Målsætninger for forbedring af befolkningens videnniveau:	7
Målsætninger for tilpasning af uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne til vidensamfundet:	7
3. eLearning, fire hovedaktionslinjer for vidensamfundet.....	8
3.1. En indsats for at udstyre uddannelsesstederne	8
3.2. En uddannelsesindsats på alle niveauer	8
3.3. Udvikling af multimedietjenester og -indhold af høj kvalitet	9
3.4. Udvikling af videnerhvervscentre og etablering af et netværk mellem dem.....	9
4. Rammer for gennemførelsen.....	10
4.1. eLearning: medlemsstaternes gennemførelse.....	10
4.2. eLearning, fællesskabsstøtterammen	11
Konklusion.....	14

INDLEDNING

På **Det Europæiske Råds møde i Lissabon** den 23.-24. marts 2000 fastlagde stats- og regeringscheferne, der konstaterede, at *"Den Europæiske Union står over for meget store omvæltninger som følge af internationaliseringen og de udfordringer, som en ny økonomi baseret på viden indebærer"*, et **vigtigt strategisk mål** for Unionen: *"at blive den mest konkurrencedygtige og dynamiske økonomi i verden, som kan sikre en varig økonomisk vækst ledsaget af en kvantitativ og kvalitativ forbedring af beskæftigelsen og en større social samhørighed"*.

Realiseringen af dette mål forudsætter en **omfattende inddragelse af alle de aktører**, der indgår i uddannelses- og erhvervsuddannelsesprocessen. Der er tale om et betydeligt antal personer: i Den Europæiske Union er 81 mio. ud af 117 mio. mennesker under 25 år inden for skolesystemet, der er omkring 5 mio. lærere og derudover flere millioner mennesker under uddannelse. I fremtiden vil samfundets økonomiske og sociale formåen således i stigende grad være bestemt af, hvordan borgerne og de økonomiske og sociale kræfter kan udnytte de muligheder, som de nye teknologier åbner, sikre en optimal integrering i økonomien og fremme udviklingen af et samfund baseret på viden. I denne forbindelse er **en intensivering af uddannelses- og erhvervsuddannelsesindsatsen** i Den Europæiske Union (for at sikre integreringen af de digitale teknologier og udnytte hele det potentiale, de indebærer) en **vigtig forudsætning for**, at de mål, som Det Europæiske Råd vedtog i Lissabon, kan nås.

Det første og mest påtrængende af disse mål er snarest muligt at udforske de muligheder, som den nye teknologi, navnlig Internettet, åbner. Derfor opfordrer stats- og regeringscheferne Rådet og Kommissionen til at "...vedtage en komplet handlingsplan eEurope ... ved hjælp af en åben koordineringsmetode baseret på en standardisering af de nationale initiativer kombineret med Kommissionens nyeste initiativ eEurope samt med indholdet af Kommissionens meddelelse "Strategier for job i informationsfundet".

Handlingsplanen eEurope, der er udviklet i denne ånd, er opbygget omkring en række **strategiske aktionsområder** og gør for hvert af disse områder rede for de eksisterende udfordringer og forslag til løsninger. To af disse aktionsområder "Den europæiske ungdom i den digitale alder" og "Hurtigere internetadgang for forskere og studerende" vedrører specifikt uddannelse, mens de tre andre er nært knyttet til erhvervsuddannelse og livslang uddannelse.

Dette er helt i overensstemmelse med den betydning, som Rådet tillægger "uddannelse og erhvervsuddannelse for at kunne leve og arbejde i videnssamfundet". Der er fastlagt en hel række af mål for dette nøgleområde inden for den **europæiske sociale model**, og Rådet (uddannelse) er blevet anmodet om at gennemføre generelle drøftelser af de **konkrete fremtidige mål for uddannelsessystemerne**, idet der lægges vægt på fælles problemer og prioriteringer.

Det er i denne forbindelse, at eLearning-initiativet er blevet udviklet. eLearning sigter ikke mod at skabe nye eller parallelle processer, og det overlapper heller ikke andre initiativer. **eLearning sammenkæder** de forskellige elementer i aktionerne under **eEurope** samt retningslinjerne for beskæftigelsen, som er defineret i **Luxembourg-processen**, og andre fællesskabsaktioner som f.eks. forskning for at sikre en generel **sammenhæng og effektive forbindelser til uddannelseskredsene**. Endelig er eLearning et vigtigt element i de **generelle overvejelser** vedrørende en vellykket integrering af de nye informationsteknologier i uddannelserne og erhvervsuddannelserne, som Rådet har tilskyndet til.

Europa-Kommissionen har fremsat forslag til **eLearning-initiativet**, som sigter mod at mobilisere uddannelseskredsene og de kulturelle kredse samt de økonomiske og sociale aktører på europæisk plan for at fremskynde udviklingen af uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne og Europas omstilling til et vidensamfund.

De europæiske borgeres beherskelse af de nye redskaber, der gør det muligt at få adgang til viden, og **udbredelsen af en "digital kultur"** – der er tilpasset de forskellige indlæringssituationer og målgrupper – udgør det første skridt i denne omstilling. På samme måde som industrisamfundene opstillede det mål at undervise alle borgere i grundlæggende skrive-, læse- og regnefærdigheder, indebærer fremkomsten af vidensamfundet, at **hver enkelt borger må være i besiddelse af en "digital kultur"** og af de grundlæggende færdigheder, så alle har lige chancer i en verden, hvor der fremkommer flere og flere digitale applikationer. Der er her tale om et vigtigt krav, hvis man vil undgå nye sociale skel og tværtimod ønsker at styrke samhørigheden i vore samfund og evnen til integration på arbejdsmarkedet.

Der ligger en stor udfordring i at udnytte de nye teknologiers **innovationspotentiale** til at forbedre kvaliteten af den livslange uddannelse og udvikle den pædagogiske indfaldsvinkel. Der kan skabes et nyt indlæringsmiljø, der fremmer selvstændighed, fleksibilitet og fjernelse af grænserne mellem de forskellige fagområder. Samtidig fremmer det en tættere kontakt mellem kultur- og videncentre og letter alle borgeres adgang til vidensamfundets ressourcer. For Europa er der tale om en **historisk mulighed**, idet de europæiske borgere kan udvikle det gensidige kendskab til hinandens kulturer, sprog, kulturarv og frembringelser, de kan indlede nye former for samarbejde inden for uddannelse og kultur, således at deres fælles kulturelle og uddannelsesmæssige område får en mere fremtrædende plads.

Hvis viljen til tilpasning og modernisering af uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne er der, skal hindringerne fjernes hurtigt på en **samordnet måde**. Aktørerne på alle niveauer må straks mobiliseres omkring ambitiøse aktionslinjer og målsætninger.

Realiseringen af det nye strategiske mål, som Det Europæiske Råd i Lissabon fastsatte for Unionen "*at kombinere konkurrenceevne og social samhørighed*" kræver således, at der indføres en **samlet strategi**, i hvilken **uddannelseskredsene og de kulturelle kredse** skal spille en stor rolle, navnlig inden for Den Europæiske Sociale Agenda, som Det Europæiske Råd skulle vedtage på topmødet i Nice i december 2000. Alle, der uddanner sig, skal sikres adgang til informations- og kommunikationsteknologierne; derudover skal de uddannes i brugen af disse teknologier, navnlig "til at lære", det skal sikres, at der findes europæiske multimedietjenester og –produkter af høj kvalitet, og alle aktørerne skal tilskyndes til at deltage i realiseringen af disse målsætninger.

1. NØDVENDIGHEDEN AF EN EUROPÆISK MOBILISERING

På et tidspunkt, hvor grundlaget for en ny økonomi på internationalt plan lægges, og hvor samfundene udvikler sig i retning af informations- og videnssamfund, oplever Europa – hvis borgere har et af de højeste uddannelsesniveauer i verden, hvis uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemer er blandt de bedste i verden, og som råder over den nødvendige investeringskapacitet – **svagheder og store forsinkelser** i brugen af informations- og kommunikationsteknologier i forhold til USA. Dette er tilfældet på fire hovedområder:

- **Underforsyning med hardware og software:** i størstedelen af de europæiske lande oplever man en underforsyning med både hardware og software. Denne underforsyning berører både skoler og universiteter samt erhvervsfaglige uddannelsescentre (offentlige og private) og uddannelse i virksomheden (navnlig i små og mellemstore virksomheder). Inden for skolesystemet i Europa er der f.eks. meget stor forskel på, hvor mange elever der er pr. computer på folkeskolens primærtrin, og forskellene kan være så store som 1 computer pr. 400 elever og 1 computer pr. 25 elever.
- Europa oplever en foruroligende **mangel på kvalificeret personale** og navnlig på undervisere, der behersker informations- og kommunikationsteknologierne. Om fem år vil halvdelen af alle arbejdspladser være afhængige af de nye teknologier. Manglen på specialister inden for de nye teknologier svarede til 500 000 stillinger i Europa i 1998. Hvis denne tendens ikke vendes, vil dette tal overstige 1,6 mio. i 2002.
- Man ved ikke præcist, hvor stor en andel af underviserne på europæisk plan, der har en **reel kompetence** inden for nye teknologier, der gør det muligt for dem at integrere disse teknologier fuldt ud i deres undervisning, men de er i mindretal, selv i de mest avancerede lande i Europa.
- Europa producerer **en alt for lille del af den multimediesoftware, de multimedieprodukter og -tjenester**, der anvendes til uddannelse og erhvervsuddannelse. På et verdensmarked, der anslås¹ til mere end 2 mia. dollars i 2000, kommer mere end 80% af on-line ressourcerne fra USA². Den europæiske undervisningssoftware- og multimedieindustri ser ud til ikke at have tilstrækkelige kapitalressourcer på grund af det store antal meget små virksomheder, og forbindelserne mellem uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne og denne industri er ikke tætte nok til at frembringe levedygtige tjenester, der rent faktisk opfylder uddannelses- og erhvervsuddannelsessektorens behov.

Udviklingen af software, indhold og et tilstrækkeligt antal tjenester, der er tilpasset det europæiske samfunds behov, **udgør en stor udfordring for Europa.** Kan der udvikles et videnssamfund i Europa, hvis det ikke kan tilbyde borgerne og de økonomiske og sociale aktører indholdet af denne viden?

- **De høje telekommunikationsudgifter i Europa** hindrer en intensiv udnyttelse af Internettet og udviklingen af en digital kultur. Alle de initiativer, der træffes i Europa

---

¹ Kilde: IDC (International Data Corporation).

² Kilde: Observatoire des ressources pour la formation.

for at nedbringe disse udgifter, navnlig for skoler og uddannelsescentre – som det er sket i USA – er afgørende faktorer for, hvor hurtigt omstillingen til et vidensamfund kan finde sted.

Disse konstateringer kræver en omgående mobilisering på alle niveauer inden for uddannelse, erhvervsuddannelse og forskning og en bedre sammenhæng mellem uddannelses- og erhvervsuddannelsespolitikkerne på den ene side og forskningspolitikkerne på den anden side.

2. AMBITIØSE MÅLSÆTNINGER FOR EUROPA

For at Europa kan indhente forsinkelserne, udnytte de muligheder, som de nye digitale teknologier åbner, og udnytte alle fordelene i form af et højere videnniveau blandt borgerne og en øget økonomisk konkurrenceevne og jobskabelse har **Det Europæiske Råd i Lissabon:**

- fastsat ambitiøse mål for udviklingen af uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne, hvoraf en del allerede er omfattet af i de retningslinjer, der indgår i Luxembourg-processen, og af handlingsplanen *eEurope*
- anmodet Rådet (uddannelse) om at gennemføre generelle drøftelser af de konkrete fremtidige uddannelsessystemer baseret på fælles problemer og prioriteringer og om at fremlægge en mere fuldstændig rapport for Det Europæiske Råd i foråret 2001
- ligeledes opfordret Rådet og Kommissionen til at udarbejde en overordnet handlingsplan for *eEurope*, som skal fremlægges for Det Europæiske Råd i juni 2000, idet der anvendes en åben koordineringsmetode baseret på en evaluering af resultaterne af de nationale initiativer.

For at styrke synergien på alle niveauer sigter *eLearning*-initiativet specifikt mod inden for uddannelse og erhvervsuddannelse at gennemføre de konklusioner, som Det Europæiske Råd vedtog i Lissabon, og retningslinjerne for beskæftigelsen samt mod at konkretisere og supplere den overordnede handlingsplan *eEurope*.

Initiativet vil gøre det muligt at sikre en sammenhæng mellem de foranstaltninger, der gennemføres på disse områder, og at mobilisere samtlige aktører omkring ambitiøse målsætninger. Det vil gøre det muligt at mobilisere forskningen for bedre at målrette aktionerne inden for livslang uddannelse. Initiativet ligger ligeledes i forlængelse af resolutionen³ vedrørende undervisningssoftware og multimedier inden for uddannelse og erhvervsuddannelse, som Rådet vedtog den 6. maj 1996 på forslag fra Kommissionen.

---

³ EFT C 195 af 6.7. 1996, s. 8. Denne resolution har bidraget til en første erkendelse af udfordringerne på europæisk plan og til at skitsere rammerne for en fælles politik. Til trods for de betydelige fremskridt, der er gjort i perioden 1996-1999, er der stadig mange udfordringer, som skal tages op, hvilket også tydeligt fremgår af beretningen "Planlægning af fremtidens uddannelse. Fremme af innovation med nye teknologier" – KOM (2000) 23 endelig udgave – og meddelelse "Strategier for job i informationssamfundet" – KOM (2000) 48 endelig udgave.

Målsætninger for infrastruktur:

- at forsyne alle skoler i Unionen med en internetforbindelse inden udgangen af 2001,
- at fremme etableringen inden udgangen af 2001 af et omfattende transeuropæisk net for videnskabelige forbindelser, som skal forbinde forskningsinstitutter, universiteter, videnskabelige biblioteker og efterhånden også skoler,
- at sørge for, at alle elever inden udgangen af 2002 har en hurtig internetforbindelse og adgang til multimedier i klasselokalet.

Målsætninger for forbedring af befolkningens videnniveau:

- at øge investeringerne i menneskelige ressourcer pr. indbygger væsentligt hvert år,
- at give den enkelte borger de færdigheder, der er nødvendige for at kunne leve og arbejde i det nye informationsfund,
- at gøre det muligt for hele befolkningen at få adgang til den digitale kultur.

Målsætninger for tilpasning af uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne til vidensfundet:

- inden udgangen af 2002 at uddanne et tilstrækkeligt antal undervisere, så de kan anvende Internettet og multimedieressourcerne,
- at gøre skoler og uddannelsescentre til polyvalente, lokale videnerhvervscentre, som er åbne for alle, ved at anvende de metoder, der er mest velegnede i lyset af målgruppernes store forskelligartethed,
- at fastlægge rammer på europæisk plan for de nye færdigheder, som livslang uddannelse skal gøre det muligt at erhverve: informationsteknologiske, lingvistiske og tekniske færdigheder, navnlig indførelse af et europæisk bevis for grundlæggende færdigheder inden for informationsteknologier, der udstedes decentralt,
- inden udgangen af 2000 at klarlægge, hvordan man kan fremme studerendes, underviseres, læreres og forskeres mobilitet gennem en optimal udnyttelse af fællesskabsprogrammerne, gennem fjernelse af hindringer og gennem en øget transparens i anerkendelsen af kvalifikationer og studie- og uddannelsesophold,
- at undgå, at kløften mellem dem, der har adgang til ny viden og dem, der er udelukket herfra, hele tiden øges ved at fastlægge prioriterede aktioner for bestemte målgrupper (minoriteter, ældre, handicappede, personer med et "ringe kvalifikationsniveau") og kvinder.
- at give alle elever en fælles "digital kultur" inden udgangen af 2003,

eLearning-initiativet sigter ligeledes mod at bidrage til at fjerne kløften mellem dem, der har adgang til den nye viden, og dem, der er udelukket herfra, ved at give alle borgere en solid grunduddannelse.

3. **ELEARNING, FIRE HOVEDAKTIONSLINJER FOR VIDENSAMFUNDET**

eLearning-initiativet, som Kommissionen har fremsat forslag for at realisere de mål, som Det Europæiske Råd fastsatte i Lissabon, sigter mod at mobilisere uddannelses- og erhvervsuddannelseskredse samt de økonomiske, sociale og kulturelle aktører, så Europa kan indhente forsinkelsen og sætte skub i indførelsen af vidensamfundet.

eLearning styrker **partnerskabet mellem den offentlige og den private sektor**, mellem aktørerne inden for uddannelse, erhvervsuddannelse og kultur og aktører inden for indholdsindustrien. Der vil endvidere blive lagt særlig vægt på samarbejde med de økonomiske og sociale aktører og navnlig arbejdsmarkedets parter i forbindelse med gennemførelsen af de fire aktionslinjer.

eLearning-initiativet er baseret på fire grundpiller:

3.1. **En indsats for at udstyre uddannelsesstederne**

Indsatsen går ud på at udstyre de forskellige uddannelses-, erhvervsuddannelses- og videntcentre med multimediecomputere til opkobling og forbedring af adgangen til digitale net. eLearning-initiativet, hvori indgår de mål, som blev fastlagt i Lissabon, understreger, at der er behov for høje kvalitetsstandarder for infrastrukturene med hensyn til såvel adgang til eksterne net som til interne net eller Intranet. I skolerne er målet, at der inden 2004 skal være mellem 5 og 15 elever pr. multimediecomputer. Inden for erhvervsuddannelsen er det vigtigt at forbedre erhvervsuddannelsescentrenes og virksomhedernes, navnlig de små og mellemstore virksomheders, adgang til infrastrukturene.

Der skal forefindes undervisningsmiljøer, der er tilpasset behovene på alle niveauer af den livslange uddannelse. Der må derfor også åbnes op for adgang til andre steder, hvor der kan erhverves viden: biblioteker, kulturcentre, museer osv. Sammenslutninger, der formidler uformel uddannelse og erhvervsuddannelse, som f.eks. sociale sammenslutninger og arbejdsmarkedets parter, skal have adgang til infrastrukturer af høj kvalitet.

Ved planlægningen af infrastrukturene skal der foretages et skøn over udgifterne til software, multimedieprodukter og -tjenester – navnlig til uddannelsesformål – såvel som over udgifterne til udstyr.

3.2. **En uddannelsesindsats på alle niveauer**

eLearning-initiativet omfatter de mål, som blev fastsat i Lissabon, idet der lægges vægt på det pædagogiske indhold af de erhvervede færdigheder og på aspekterne i tilknytning til udviklingen og brugen af nye teknologier i undervisningen. Erfaringerne fra de mest avancerede pilotprojekter understreger således, at teknologien vil indvirke på tilrettelæggelsen og metoderne, strukturen og indholdet af uddannelses- og erhvervsuddannelsesprogrammerne og forme et nyt undervisningsmiljø. Anvendelsen af nye teknologier skal således ses i lyset af den pædagogiske praksis. Endvidere skal anvendelsen af disse nye teknologier tilpasses de forskellige fag og fremme tværfaglighed.

eLearning-initiativet vil belyse de nyskabende uddannelsesmodeller: de nye teknologier gør det navnlig muligt at skabe nye former for relationer mellem elever og lærere.

Uddannelsesindsatsen skal ligeledes omfatte udvikling af de færdigheder, der kræves i forbindelse med anvendelse af de nye teknologier. Den skal indgå som en integreret del af grunduddannelsen og den videregående uddannelse af den enkelte lærer eller underviser. I

forbindelse med videreuddannelse kombineres selvstudiumperioder og online-undervisning i stigende grad med perioder med teamwork.

På **erhvervsuddannelsesområdet** er det nødvendigt at uddybe analysen af de kvalifikationer og færdigheder, der kræves for at gennemføre uddannelsesopgaver i industrien og i servicesektoren, og som henvender sig til lærlinge og arbejdstagere i forbindelse med livslang uddannelse.

I denne forbindelse vil der blive fremsat forslag til en definition af **grundlæggende færdigheder**, som livslang uddannelse skal gøre det muligt at erhverve, samt af færdigheder, der er specifikke for de nye faglige profiler.

3.3. Udvikling af multimedietjenester og -indhold af høj kvalitet

Hvis informationsteknologierne med held skal integreres i uddannelserne og erhvervsuddannelserne, forudsætter det, at der findes relevante tjenester og relevant indhold af høj kvalitet. Dels skal den europæiske multimedieindustri, der lider under mangel på økonomiske ressourcer og på kvalificeret personale, styrkes, dels må der skabes tættere forbindelser mellem denne industri og uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne. Det drejer sig ligeledes om at udvikle og fremme et europæisk marked for indhold og tjenester, der opfylder uddannelseskredsens og de kulturelle kredses såvel som borgernes behov. Det er absolut nødvendigt at inddrage industrien på dette område.

I det nye undervisningsmiljø vil eleverne og mere generelt borgerne få adgang til indhold og en lang række tjenester, der kan opfylde deres behov for uddannelse eller kultur. Set i dette lys vil der dukke flere og flere spørgsmål op vedrørende kvaliteten, pålideligheden, anvendeligheden og anerkendelsen af dette indhold. Det vil være nødvendigt at fastsætte kvalitetskriterier, retningslinjer for evaluering og akademisk eller erhvervsfaglig anerkendelse af det indhold og de uddannelsesniveauer, der tilbydes, så underviserne og eleverne kan orientere sig i det nye undervisningsmiljø.

Udvikling af **erhvervsvejledningstjenester**. De nye teknologiers anvendelsesmuligheder inden for uddannelse åbner mange muligheder for adgang til viden og udvider dermed udbuddet af uddannelsesmuligheder. Inden udgangen af 2002 skal erhvervsvejledningstjenesternes kapacitet styrkes betydeligt, så den enkelte borger får adgang til oplysninger om mulighederne for grunduddannelse og videreuddannelse inden for de nye teknologier og om de færdigheder og kvalifikationer, der kræves på arbejdsmarkedet, så de kan fastlægge eller ændre deres uddannelsesforløb eller arbejdskarriere.

3.4. Udvikling af videnerhvervscentre og etablering af et netværk mellem dem

Informationsteknologierne vil muliggøre en hidtil uset intensivning af udvekslingerne og samarbejdet på uddannelsesområdet og på det kulturelle område i Europa. Denne intensivning forudsætter – som Det Europæiske Råd i Lissabon ønskede det – at uddannelses- og erhvervsuddannelsescentre ændres til **polyvalente videnerhvervscentre**, som er tilgængelige for alle, og som naturligvis har det nødvendige udstyr og uddannede undervisere.

I løbet af de seneste år er talrige skoler og universiteter begyndt at skabe virtuelle undervisnings- og uddannelsesområder. Disse virtuelle områder og campuser har gjort det muligt at etablere et netværk mellem et stigende antal undervisere, elever og vejledere. eLearning vil gøre det muligt at fremskynde denne udvikling og vil – under hensyntagen til

den kulturelle og sproglige forskellighed – fremme **forbindelserne mellem virtuelle områder og campuser, etablering af netværk mellem universiteter, skoler, uddannelsescentre og endvidere kulturcentre**. Etableringen af et sådant net vil fremme udvekslingerne af erfaringer, af god uddannelses- og erhvervsuddannelsespraksis og udbrede fjernundervisning.

4. RAMMER FOR GENNEMFØRELSEN

Gennemførelsen af **eLearning** vil ske i overensstemmelse med den metode, som Det Europæiske Råd i Lissabon foreslog. Der er tale om en åben koordineringsmetode, der er i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, og som gør det muligt at udbrede den bedste praksis og sikre en bedre konvergens med hensyn til de fastsatte målsætninger. Denne metode forpligter medlemsstaterne, Rådet og Kommissionen til at træffe de foranstaltninger, der henhører under deres respektive kompetenceområder, og som skal gøre det muligt at nå de fastsatte mål.

Initiativet sigter ikke mod at skabe en ny proces, men baserer sig derimod på den allerede eksisterende Luxembourg-proces og bidrager til en udvikling og uddybning af denne proces inden for uddannelse og erhvervsuddannelse.

4.1. eLearning: medlemsstaternes gennemførelse

Tidsfristerne for de realisering af de mål og prioriteter, som Det Europæiske Råd vedtog, er meget præcise og korte. Realiseringen heraf gør det nødvendigt, at medlemsstaterne hurtigt gennemfører initiativet, hvilket kræver et stort politisk engagement og en omfattende accept blandt alle de berørte aktører.

Kommissionens tjenestegrene vil i samarbejde med Uddannelsesudvalget under Rådet udarbejde **rammer for tilsyn med** de aktioner, der gennemføres. I overensstemmelse med konklusionerne fra Lissabon vil der således blive gennemført en **analyse af** uddannelses- og erhvervsuddannelsesaktionerne, således at man kan vurdere:

- de fremskridt, der gøres med hensyn til realiseringen af de fastsatte mål;
- effektiviteten af de foranstaltninger og politikker, der gennemføres;
- udbredelsen af god praksis og bidraget til de fælles drøftelser.

Standardiseringen vil blive gennemført på europæisk plan ved hjælp af de indikatorer, der er fastlagt inden for rammerne af Luxembourg-processen og handlingsplanen eEurope.

Endvidere vil der for at gøre det muligt for eksperterne på området at foretage en nøjagtig og dybtgående analyse af den igangværende udvikling blive indført observationsmekanismer. I denne forbindelse vil der – i overensstemmelse med de fastsatte målsætninger – blive foreslået mål, der tager udgangspunkt i de mål, der er fastlagt i medlemsstaterne samt i de vigtigste tredjelande, navnlig USA og Japan, svarende til de fire aktionslinjer for eLearning. De vil vedrøre infrastrukturer, uddannelse, indhold og tjenester samt etablering af netværk. De vil være forenelige med de indikatorer, der er fastlagt i forbindelse med Luxembourg-processen, og som er ved at blive ændret.

Kommissionen fremlægger regelmæssigt periodiske **rapporter om gennemførelsen af eLearning** for Rådet (uddannelse).

eLearning vil bidrage til den **ændring af retningslinjerne for beskæftigelsen**, som Kommissionen vil fremsætte forslag om i efteråret 2000 i forbindelse med midtvejsevalueringen af Luxembourg-processen. Det er således tanken at foreslå en specifik retningslinje om eLearning ved at styrke og fastsætte mere konkrete mål for anden del af retningslinje nr. 8 i 2000. Dette vil gøre det muligt at forbedre evnen til integration på arbejdsmarkedet og arbejdsmarkedets tilpasningsevne, at styrke livslang uddannelse, og i denne forbindelse gennemføre passende standardiseringsforanstaltninger.

eLearning-initiativet fremskynder de kompetente ansvarlige myndigheders tilpasning af uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne, således at alle elever, studerende, undervisere, lærere og personer under uddannelse kan tilegne sig en egentlig digital kultur.

Dobbeltarbejde og overlapninger af andre rapporter skal undgås, men bidrag fra medlemsstaterne om realiseringen af målsætningerne for eLearning-initiativet er en vigtig forudsætning, som gør det muligt at vurdere, hvor langt de enkelte medlemsstater er kommet med gennemførelsen af de konklusioner, som Det Europæiske Råd vedtog i Lissabon, og som er indgået i initiativet.

4.2. eLearning, fællesskabsstøtteren

Kommissionens rolle er at støtte medlemsstaterne ved gennemførelsen af eLearning-initiativet og at koordinere og forstærke deres indsats på europæisk plan. I oktober 2000 vil samtlige foranstaltninger på fællesskabsplan til gennemførelse af eLearning-initiativet blive præsenteret i et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene. eLearning-initiativet bør indgå i Den Europæiske Sociale Agenda, som Det Europæiske Råd skulle vedtage på topmødet i Nice i december 2000.

Til støtte for de aktioner, der gennemføres på lokalt, regionalt og nationalt plan, vil Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne mobilisere fællesskabsinstrumenterne og -programmerne med henblik på at realisere de fælles mål. Denne mobilisering går i tre retninger:

- medlemsstaterne tilskyndes til at anvende **strukturfondenes** bevillinger til støtte for indsatsen under eLearning-initiativet, navnlig for at uddanne undervisere og lærere og forsyne dem med udstyr og for at oprette polyvalente, lokale videnerhvervscentre, der er tilgængelige for alle
- bidrag fra **fællesskabsprogrammerne** inden for uddannelse, kultur og erhvervsuddannelse (Socrates, Leonardo da Vinci, Culture 2000) til udvikling af nyskabende indhold, metoder og undervisningsformer, etablering af net og udvidelse af den virtuelle mobilitet
- bidrag fra forskningsprogrammerne både på det teknologiske område med IST-programmet (Information Society Technologies) og inden for målrettet socioøkonomisk forskning med TSER-programmet (Targeted Socio-economic research). Der bør navnlig tages hensyn til de specifikke bidrag fra IST og TEN-Telecom-programmerne, der – inden for de bredere rammer af eEurope-initiativet – sigter mod at "føre de unge ind i den digitale alder" og mod at fremme "en hurtigere internetadgang for forskere og studerende"
- bidrag fra de internationale samarbejdsprogrammer, der har en uddannelses- og erhvervsuddannelsesdel, som f.eks. initiativer rettet mod ansøgerlandene til Den

Europæiske Union, MEDA-programmet for middelhavsområdet eller EUMEDIS-initiativet, der vedrører lanceringen af pilotprojekter på området

- bidrag fra **Fællesskabets finansielle organer** (Den Europæiske Investeringsbank) med henblik på at styrke den europæiske industri for multimedieindhold inden for uddannelse og erhvervsuddannelse.

Der vil blive lagt særlig vægt på:

- **Anerkendelse af kvalifikationer** og studie- og uddannelsesophold ved at styrke de instrumenter, der allerede anvendes, såsom ECTS (European Credits Transfer System), kvalifikationsforummet, Europass, ECDL (European Computer Driving Licence), på grundlag af projekter, der er udviklet inden for rammerne af programmerne Socrates og Leonardo da Vinci.
- **Sprogundervisning.** Projektet "Linguanet Europa" for eksempel vil gøre det muligt at skabe et virtuelt center for lingvistiske ressourcer for sproglærere og den brede befolkning.
- **Undervisning i kommunikation og medier.** De projekter, der finansieres inden for dette område for at udvikle de pædagogiske ressourcer, skal udnyttes bedre og uddybes for at udvikle kritiske og ansvarlige indfaldsvinkler til medier og kommunikationsredskaber.
- Udvikling af underviseres, studerendes, læreres og forskeres mobilitet, herunder inden for rammerne af drøftelserne om "det europæiske forskningsområde" vil blive prioriteret.
- Udvikling af **virtuel mobilitet** – fjernundervisningskurser via programmerne Socrates og Leonardo da Vinci – som supplement til og i forlængelse af den fysiske mobilitet.

Generelt mobiliserer og styrker eLearning-initiativet de europæiske programmets potentiale ved at definere, teste og validere de **virtuelle områder** Socrates (Comenius, Erasmus, Minerva, Lingua, Grundtvig), Jeunesse og Leonardo da Vinci på Internettet, der gør det muligt for alle elever, lærere, undervisere og iværksættere at finde partnere og få adgang til projektbeskrivelser, sammendrag og materialer, der kan bruges som grundlag for udvikling af deres egen knowhow.

Kommissionen vil på fællesskabsplan udvikle specifikke foranstaltninger, der ved at inddrage aktører inden for uddannelse, erhvervsuddannelse og kultur kan bidrage til drøftelserne og indsatsen på nationalt plan og på fællesskabsplan. Der er navnlig tale om:

- **stærkelse af samarbejdet inden for EUN⁴-nettet** (The European Schoolnet), hvortil er knyttet tyve undervisningsministre fra Den Europæiske Union, EØS-landene og lande i Central- og Østeuropa, og som forfølger to hovedmål:
  - oprettelse af en europæisk, flersproglig, virtuel campus for undervisning og samarbejde mellem skoler, der skal fungere som port til de nationale og

---

⁴ <http://www.eun.org>.

regionale uddannelsesnet og til de pædagogiske ressourcecentre, der er knyttet hertil

- udvikling af et europæisk net for nyskabelse og udveksling af oplysninger om informationsteknologierne.
- tilskyndelse til **oprettelse af europæiske porte**, der forbinder sammenhængende uddannelseskredse. En sådan foranstaltning kan gennemføres inden for projektet "The Gateway" på Internettet, der har til formål at lette adgangen til et europæisk virtuelt uddannelses- og erhvervsuddannelsesområde
- fastlæggelse af **generelle rammer for drøftelserne** af kommende nyskabelser, herunder nedsættelse af en gruppe på højt niveau med deltagelse af de bedste teoretikere inden for uddannelse og økonomi, som skal "Overveje fremtidens uddannelse og erhvervsuddannelse"
- etablering af **observationsmekanismer**, herunder udvikling af fremtidsscenerier med henblik på at oplyse beslutningstagerne om de eventuelle valgmuligheder og styre deres strategiske drøftelser samt udarbejdelse af sammendrag og konklusioner vedrørende det arbejde, der udføres i praksis og på grundlag af forsøgsprojekter, som gennemføres på fællesskabsplan og på nationalt plan vedrørende uddannelse, erhvervsuddannelse og forskning
- etablering af et **net af undervisere**, der er eksperter i brug af teknologier i undervisningen, således at der kan uddannes kompetente undervisere, som kan opfylde de aktuelle og fremtidige uddannelses- og erhvervsuddannelsesbehov både hvad angår manglen på tekniske kvalifikationer og hvad angår brugen af tilpassede redskaber, teknologier og pædagogikker, der er tilpasset de andre uddannelsesbehov og til behovet for "at lære at lære". Et sådant net skal varetage uddannelse af lærere, undervisere og administratorer af uddannelsessystemerne
- oprettelse af et **Web-sted for eLearning** for at fremme udvekslingerne af erfaringer mellem uddannelsesinstitutioner, mellem erhvervsuddannelsesinstitutioner, mellem små og store virksomheder og også på tværs mellem disse forskellige uddannelsessteder. Denne platform skal sikre en bedre adgang til alle de metoder i tilknytning til de nye undervisningsformer, der er ved at blive udviklet, og som til stadighed forbedres. Den hviler på undervisningsmateriale udviklet både inden for rammerne af Leonardo da Vinci og inden for rammerne af Socrates (åben uddannelse og fjernundervisning, Minerva)
- forbedring af **evnen til integration på arbejdsmarkedet** gennem udvikling af kvalifikationer og færdigheder parallelt med indførelsen og anvendelsen af informations- og kommunikationsteknologier, udvikling af uddannelsespotentialet og af livslang uddannelse
- stimulering af elevernes **personlige udfoldelse og motivation** gennem en forbedring af kvaliteten af multimediematerialet og af teknologiernes relevans for at skabe synergi mellem selvstændigt arbejde og teamwork, dialog med underviseren eller læreren, fjernvejledning osv.

KONKLUSION

I en meget nær fremtid skal alle europæiske borgere beherske de nye informations- og kommunikationsteknologier, så de kan spille en aktiv rolle i et samfund, der i højere og højere grad baseres på viden.

Det Europæiske Råd fastslog på mødet i Lissabon den 23.-24. marts 2000 betydningen af, at der handles straks, og en vellykket integrering af disse teknologier i uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne blev prioriteret højt. *eLearning*-initiativet er et svar på denne udfordring, idet det foreslås, at de berørte fællesskabsprogrammers og –instrumenters ressourcer koncentrerer omkring en række strategiske aktioner, der giver de lokale, regionale eller nationale initiativer en europæisk dimension og en merværdi på europæisk plan.

For at initiativets målsætninger skal kunne realiseres fuldt ud, må medlemsstaterne, regionerne og den private sektor engagere sig kraftigt i gennemførelsen, og der skal udvikles en vision og samordnede aktioner på europæisk plan for at forberede fremtidens uddannelse og erhvervsuddannelse.

Målene for *eLearning* er meget ambitiøse. De kræver en ekstra indsats fra størstedelen af medlemsstaterne. Men hvis disse mål forfølges og nås, vil de gøre det muligt for de europæiske borgere at deltage aktivt i opbygningen af det mest dynamiske samfund i verden, hvor der også er den største samhørighed.